

Лиза Сий

ОСТРОВЪТ НА МОРСКИТЕ ЖЕНИ

София, 2023

Преводът е направен по изданието:

Lisa See

THE ISLAND OF SEA WOMEN

Copyright © 2019 by Lisa See

Translation rights arranged by the Sandra Dijkstra Literary Agency

All Rights Reserved.

С изключение на историческите личности и факти, споменати в книгата, всички действащи лица, събития и места, описани в нея, са плод на художествена измислица и каквото и да било съвпадение с реално съществуващи хора, учреждения, събития или места е напълно случайно.

© Издателство „Изток-Запад“, 2023

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Светлозара Лесева, превод, 2023

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2023

ISBN 978-619-01-1168-9

ЛИЗА СИЙ

ОСТРОВЪТ НА
МОРСКИТЕ
ЖЕНИ

Превод от английски
Светлозара Лесева

СЕРИЯ „КРАСНОГЛЕД“

- „Творци на съвпадения“, Йов Блаум
„Тежък дар“, Уилям Кент Крюгер
„Еуфория“, Лили Кинг
„Момичето от Бруклин“, Гийом Мюсо
„Един аристократ в Москва“, Еймър Тауълс
„Еротични истории за пенджабски вдовици“, Бали Каур Джасвал
„Жените, които купуват цветя“, Ванеса Монфорт
„Парижката квартира“, Гийом Мюсо
„Люляковите момичета“, Марта Хол Кели
„Между небето и Лу“, Лорен Фуше
„Изгубени кучета и самотни души“, Люси Дилън
„Завръщането на Албърт у дома“, Омър Хикъм
„Момичето и нощта“, Гийом Мюсо
„Сто парченца от мен“, Люси Дилън
„Момичето, което някога познаваше“, Треиси Гарвис Грейвс
„Жените в замъка“, Джесика Шатък
„Тайният живот на писателите“, Гийом Мюсо
„Изчезването на Йозеф Менгел“, Оливие Гез
„Предопределени един за друг“, Мади Доусън
„Библиотекарката от Аушвиц“, Антонио Итурбе
„Проект *Истина*“, Клеър Пули
„По бреговете на Нева“, Ирина Одоевцева
„Войната на Хана“, Джан Елайсбърг
„Деца от Бхут базар“, Дипа Анаппара
„По бреговете на Сена“, Ирина Одоевцева
„Последният влак за Лондон“, Мег Уейт Клейтън
„Животът е роман“, Гийом Мюсо
„Чаеното момиче“, Лиза Сий
„Изгубени рози“, Марта Хол Кели
„Да убиваш осъзнато“, Карстен Дусе
„Вода за цветята“, Валери Перен
„Непознатата от Сена“, Гийом Мюсо
„Правилата на доброто възпитание“, Еймър Тауълс

Съдържание

Бележка на автора 7

ПЪРВИ ДЕН:
2008 ГОДИНА/9

ПЪРВА ЧАСТ

ПРИЯТЕЛСТВО
1938 година

Първи воден дъх 19
Кое ни кара да се влюбим? 45
Мехурчета живот 70

ВТОРИ ДЕН:
2008 ГОДИНА/87

ВТОРА ЧАСТ

ЛЮБОВ
Пролетта на 1944 година –
есента на 1946 година

На гурбет из чужди морета 101
Когато те обземат мисли за женитба 119
Брачното ложе 141
Златното въженце 164
Да зависиш от фуста 177

ТРЕТИ ДЕН:
2008 ГОДИНА/193

ТРЕТА ЧАСТ

СТРАХ
1947–1949 година

Сянка на кошмар.....	205
Огненият пръстен.....	225
Животворният въздух.....	245
Селото на вдовиците.....	262
Големи очи.....	279

ЧЕТВЪРТИ ДЕН:
2008 ГОДИНА/285

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

ОБЯСНЕНИЯ
1961 година

Години на потайност.....	299
Необятността на непознаваемото море.....	320

ЧЕТВЪРТИ ДЕН (ПРОДЪЛЖЕНИЕ):
2008 ГОДИНА/345

ПЕТА ЧАСТ

ОПРОЩЕНИЕ
1968–1975 година

Да се родиш крава.....	355
Гост за сто години.....	372

ЧЕТВЪРТИ ДЕН (ПРОДЪЛЖЕНИЕ):
2008 ГОДИНА/395

Благодарности.....	407
За автора.....	415

Бележка на автора

Въпреки че част от събитията, описани в романа, се развиват по времето, когато за романизация на корейския език се е използвала системата на Маккюн-Райшауер, в настоящото изложение съм си послужила с кодифицираната през 2000 г. Коригирана система за романизация на корейския език. Всички лични имена са предадени според общоприетите в тази система правила. Където бе възможно, съм използвала препратки към местния диалект. На континента думата „халмони“ означава „баба“. На Чеджу преклонението към силата, независимостта и упоритостта на жените намира израз във факта, че думата „халман“ означава както „баба“, така и „богиня“. Според традицията титлата би трябвало да следва името, към което се отнася, но за да се избегнат възможни грешки и обърквания, в романа тя е поставена пред него: така Солмунде халман става халман Солмунде, или баба Солмунде.

Първи ден:
2008 година

Подпряна на привързаната към задните ѝ части възглавничка, седящата на плажа старица преравя изхвърлените на брега водорасли. Свикнала е да прекарва във водата часове, но дори и тук, на сушата, бдителността към заобикалящата я среда не я напуска нито за миг. За нея Чеджу – островът, прочут с трите си богатства – вятъра, камъните и жените – е роден дом. Най-своенравното измежду тях – вятърът – днес е стихнало до нежен полъх. Ни едно облаче не помрачава небето. Слънцето милва тялото ѝ през бонето за гмуркане и останалото ѝ облекло и стопля главата, шията и гърба ѝ. Толкова е успокояващо. Домът на старицата, кацнал на скалистия бряг, гледа към морето. Не е кой знае какво – две малки постройки от характерния за острова камък, ала местоположението му... Децата и внуците ѝ все я убеждават да им позволи да го превърнат в ресторант или бар. „Хайде, бабче, ще забогатееш. Можеш да не работиш повече до края на живота си.“ Една от съседките ѝ послуша съвета на младите. Сега някогашната къща е семейно хотелче с италиански ресторант. На плажа на Йонсук. В собственото ѝ село. Не, няма да позволи това да се случи и с нейния дом. „Не се махам оттук, ако ще и да ми дават всичките пари в Корея“ – отбива предложението тя вече толкова пъти. И как би могла? Къщата на скалистия бряг е пристан, където е скътала радостта, смеха, скърбите и угризенията, които животът ѝ бе поднесъл.

Не е единствената, която се труди на плажа. Няколко други жени приблизително на нейната възраст – прехвърлили коя осемдесетте, коя деветдесетте – също преравят водораслите, намерили покой на пясъка. Онова, което става за продан, събират в малки торбички, а негодното оставят. Горе, по алеята, отделяща заливчето от пътя, се разхождат млади двойки, хванати за ръце, свели глави един към друг – вероятно младоженци на меден месец. Някои дори се целуват пред очите на всички, посред бял ден. Погледът ѝ се спира върху семейство туристи, очевидно от континента. На де-

цата и мъжа – с еднаквите им тениски на точки и жълтозеленикави шорти – отдалеч им личи, че не са тукашни. Жената е облечена със също такава флаanelка, но кожата ѝ е старателно предпазена от слънцето от дълъг панталон, ръкави и шапка с козирка и маска за лицето. По камънаците, които изглеждат като разпилени из пясъка и морето, се катерят хлапетии от селото. Не след дълго те вече газят из плитчините, кикотят се и се надпреварват: кой ще доплува пръв до най-далечната скала, кой ще намери загладено от водата стъкълце или ще улови морски таралеж, ако изобщо има късмет да открие някой от тези морски обитатели. Йонсук се усмихва сякаш на себе си. Колко различен ще бъде животът на тези деца...

Старицата наблюдава и останалите хора, дошли на брега – някои от тях я зяпат вторачено, без дори да се опитват да прикрият любопитството си, а после погледът им трепва и се плъзва към някоя от другите старици, които се трудят на плажа днес. Коя ли от тези бабки изглежда най-приветлива? Най-сговорчива? Дори не си дават сметка, че за Йонсук и приятелките ѝ самите те са обект на наблюдение. Учени ли са, журналисти ли, или пък историци? Ще си платят ли добре? Знаят ли кои са стариците насреща им, хеньо – морските жени? Ще искат да се снимат с нея. Ще тикнат микрофон в лицето ѝ и ще започнат да задават все същите, втръснали ѝ до болка въпроси: „Как ви се струва да ви наричат „морска старица“, смятате ли се за такава? Или се възприемате по-скоро като русалка?“ „Правителството обяви морските жени за част от културно-историческото наследство – отмираща традиция, която трябва да бъде опазена дори само като отзвук от миналото. Какво е чувството да си последната по рода си?“ Ако са учени, ще настояват да говорят за матрифокалната култура на острова. „Става дума не за матриархат, ще обясняват те, а за общество, централна роля в което е отредена на жените.“ После ще започнат да любопитстват: „Наистина ли бяхте глава на семейството? Давахте ли джобни на съпруга си?“ Често ще се намери някоя млада жена, която да зададе онзи въпрос, който Йонсук бе слушала да се обсъжда цял живот. „Какво е по-добре да бъдеш – мъж или жена?“ Каквото и да я разпитват, тя винаги дава един и същ отговор: „Бях най-добрата хеньо!“ Предпочита да не задълбава повече. Когато някой от посетителите упорства, му казва троснато: „Като толкова искате да научите повече за мен, вървете в музея. Там можете да видите

снимката ми. Можете да гледате видеофилма за мен!“ Ако и тогава не си тръгнат... е, тя може да бъде и по-пряма: „Оставете ме на мира! Имам си работа!“

Реакцията ѝ обикновено зависи от това как се чувства тялото ѝ. Днес слънцето грее ярко, водата проблясва и дълбоко в костите си, макар и седнала на брега, тя усеща безтегловността на морето, напора на вълните, чиято отривиста милувка успокоява болката в мускулите ѝ, прегръдката на студа, която уталожва паренето в ставите. Ето защо се оставя да я снимат и дори намества бонето си назад, за да угоди на младия мъж, който иска да види лицето ѝ „по-добре“. Йонсук наблюдава как събеседникът ѝ се мъчи да подхване отдалеч неминуемата болезнена тема и след дълги обходи най-сетне достига до същината: „Семейството ви пострада ли по време на Третоаприлския инцидент?“

Айго – разбира се, как да не бе пострадала. Разбира се. Разбира се. Разбира се. „Няма човек на Чеджу, който да не е пострадал“, отговаря тя. И това е всичко, което ще си позволи да каже по въпроса. И днес, и всеки друг път. По-добре да му обясни, че това е най-щастливото време през целия ѝ живот. И действително е така. Още е в състояние да работи, но ѝ остава време да се вижда с приятелки и да пътува. Може да наблюдава правнучките си и да ги преценява наум: „Тази ми е хубавица. Тази пък е най-умната“ или: „А тази – дано случи на мъж.“ Внуците и правнучите ѝ са най-голямата ѝ радост. Защо ли не бе разсъждавала така и на младини? По онова време обаче не бе имала и най-малка представа как ще се стече животът ѝ. Не би могла да си представи днешния ден дори и насън.

Младият мъж оставя Йонсук на мира и се отдалечава. Прави опит да заговори една от приятелките ѝ, седналата на десетина метра вляво Куджа. Своенравна както винаги, тя дори не го удостоверява с поглед. Посетителят започва да досажда с въпросите си на по-малката ѝ сестра Кусун, която му се развиква: „Да се махаш отук!“ Йонсук изсумтява одобрително.

Когато напълва торбичката, тя се изправя с мъка и затътря нозе към купчината чували, в които събира находките си. След като изсипва съдържанието ѝ в един от тях, Йонсук закуцуква към друга част от плажа, все още незавзета от останалите. Настанява се на пясъка и внимателно намества възглавничката под себе си. Ма-

кар и изкривени от тежкия труд и сбръчкани от годините излагане на силното слънце, ръцете ѝ не са изгубили пъргавостта си. Звукът на морето... милувката на топлия въздух... Увереността, че е закриляна от хилядите богини, обитаващи острова... Дори цветистите епитети на Кусун не са в състояние да развалят настроението ѝ.

В този момент с периферното си зрение Йонсук забелязва упътилото се към нея семейство. Облечени са различно един от друг, а и не си приличат. Мъжът е бял, жената – очевидно корейка, а момченцето и девойката с тях са със смесено потекло. Неволно видът на тези деца, в чиито жили тече поравно кръвта на две раси, я кара да се почувства неловко: момченцето носи шорти, тениска с картинка на супергерой и груби кецове, а момичето е с къси панталонки, едва покриващи онова, което би трябвало да покриват, и тикнати в ушите слушалки, чиито кабели се полюшват свободно, докосвайки едва напъпилите му гърди. Трябва да са американци, решава Йонсук, докато наблюдава предпазливо как се приближават към нея.

– Вие ли сте Ким Йонсук? – обръща се към нея жената. Има хубави черти и бледа кожа. Йонсук кимва леко и тя продължава: – Казвам се Чийон, но всички ми казват Джанет.

Йонсук се опитва да си обърне езика:

– Джанет.

– Това са съпругът ми Джим и децата ни Клара и Скот. Питаме се дали си спомняте баба ми. – Джанет говори на... На какъв език всъщност говори? Не е корейски, но и не е местният диалект на Чеджу. – Казваше се Миджа. Фамилията ѝ бе Хан.

– Не я познавам.

Едва забележима бръчица набраздява челото на жената току над основата на носа ѝ.

– Но нали сте живели в едно и също село?

– Живея тук, но не познавам жената, за която ме питате. – Гласът на Йонсук прозвучава по-рязко и кресливо и от този на Кусун, което кара двете сестри да обърнат въпросителен поглед към нея. *Добре ли си?*

Американката остава невъзмутима.

– Нека ви покажа нейна снимка.

Тя бръква в чантата си, изважда кафяв плик и започва да рови в него, докато не открива онова, което търси. Протяга ръка и по-

казва черно-бяла фотография на девойка, облечена в старовремски бял бански костюм. Зърната на гърдите ѝ напомнят на очите на октопод, надзъртащ от дълбините на подводна пещера. Косата ѝ е покрита с бял шал в тон с облеклото. Погледът на Йонсук пробягва по облото ѝ лице, стройните ръце с добре оформени мускули, силните крака и широката ѝ открита усмивка.

– Съжалявам – отговаря тя. – Не ми е позната.

– Имам и други снимки – не се отказва жената.

Докато Джанет надзърта в плика и прехвърля останалите фотографии, Йонсук грейва в усмивка срещу мъжа.

– Имате ли телефон? – обръща се към него тя на английски – който, както си дава сметка, е много по-лош от корейския на жена му – и вдига ръка към ухото си, сякаш държи телефон.

Често пробягва до тази тактика, за да се отърве по-бързо от досадни натрапници. Ако се случи това да е млада жена, понякога ѝ казва: „Преди да отговоря на въпросите ви, трябва да звънна на внука си.“ Ако пък е мъж – независимо на каква възраст, – направо го пита: „Женен ли сте? Праплеменницата ми е прекрасно момиче, следва в колеж. Ще я помоля да дойде, за да ви запозная.“ Удивително е колко много хора се хващаха на номерата ѝ. Чужденецът, разбира се, започва да потупва джобовете си за телефона си. Устните му се разтягат в широка усмивка. Блестящо бели, много правилни зъби, като на акула. Момичето обаче го изпреварва и първо изважда своя – от новите айфони, точно като онези, които Йонсук бе подарила на правнуците си за последните им рождени дни.

Без дори да извади слушалките от ушите си, то казва:

– Кажете ми номера.

Гласът му разтърсва цялото ѝ същество. Говори на местния диалект. Не идеално, разбира се, но доста прилично, а интонацията му кара кожата по ръцете ѝ да настръхне.

Тя изрича номера. Клара набира цифрите на клавиатурата. После измъква кабела на слушалките и подава телефона на Йонсук, която изведнъж започва да се чувства като парализирана. Тласкано от някакъв вътрешен порив – какво друго освен порив би могло да бъде? – момичето се навежда към нея и допира телефона до ухото ѝ. Докосването му... като лава.... Изпод тениската на девойката се плъзва провесено на златна верижка кръстче и се за-

люлява пред очите ѝ. Едва сега тя забелязва, че и майката Джанет също носи разпятие.

Четиримата чужденци я наблюдават очаквателно. Мислят си, че ще им помогне. Тя заговаря скорострелно в слушалката. Челото на Джанет отново се набръчква в усилие да разбере думите ѝ, но сега Йонсук говори на чист диалект, който – както неведнъж са ѝ казвали – се различава от книжовния корейски колкото френският от японския. Щом разговорът приключва, Клара пхва телефона в задния си джоб и с неловко изражение се обръща към майка си, която продължава да вади още и още снимки.

– Това е баща ми на младини – казва Джанет, като тиква неясна фотография под носа на Йонсук. – Него помните ли? Ето още една снимка на баба ми. Правена е в деня на сватбата ѝ. Казвала ми е, че момичето до нея сте вие. Бихте ли ни отделили няколко минути, за да поговорим?

Но Йонсук се е върнала към работата си и само от време на време от любезност хвърля поглед на снимките. Изражението ѝ обаче с нищо не издава чувствата, които напират в сърцето ѝ. Няколко минути по-късно, подскачайки по неравностите, към тях се приближава мотоциклет с прикрепено отзад ремарке. Тя понечва да се надигне от земята. Чужденецът я подхваща за лакътя, за да ѝ помогне. От много години не я е докосвал човек с тъй бяла кожа и Йонсук инстинктивно се отдръпва.

– Иска само да ви помогне – обажда се Клара на детинския си диалект.

Старицата наблюдава как чужденците се опитват да помогнат на внука ѝ да натовари торбите с водорасли на ремаркетото. Щом успяват да закрепят товара, тя се покатерва на седалката зад него, хваща го през кръста и го потупва с ръка да побърза: „Тръгвай, тръгвай!“ След като оставят плажа зад гърба си и излизат на пътя, тя отново се обръща към внука си, този път с по-смекчен тон: „Мини по обиколен път. Не искам да видят къде живея.“